

Tilburg University

Transnationale misdaad en de rol van de Verenigde Naties

Fijnaut, C.J.C.F.

Published in:
Algemeen Politieblad van het Koninkrijk der Nederlanden

Publication date:
2000

[Link to publication in Tilburg University Research Portal](#)

Citation for published version (APA):
Fijnaut, C. J. C. F. (2000). Transnationale misdaad en de rol van de Verenigde Naties. *Algemeen Politieblad van het Koninkrijk der Nederlanden*, 149(6), 14-19.

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

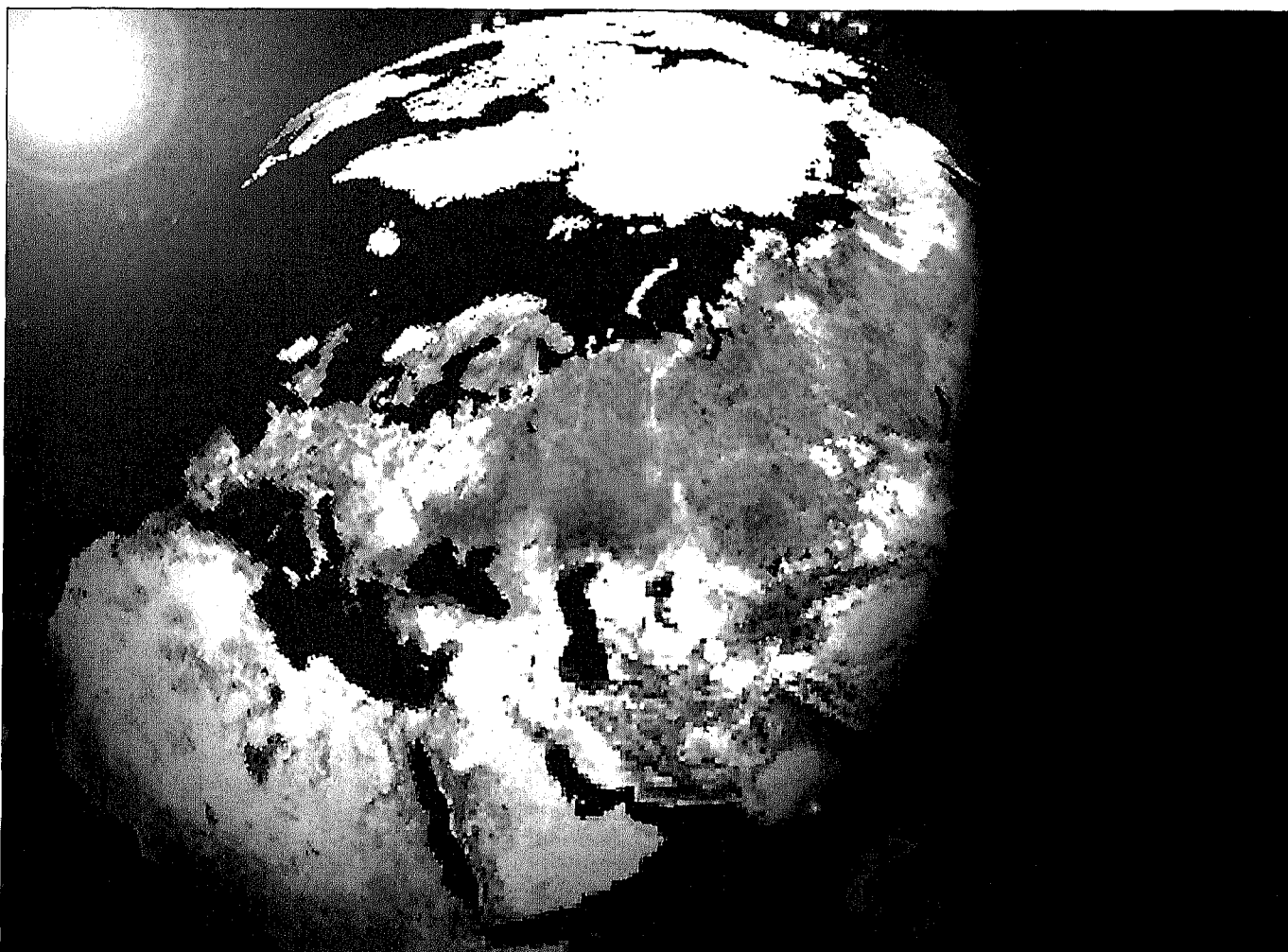
- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

TRANSNATIONALE MISDAAD EN DE ROL VAN DE VERENIGDE NATIES

EEN UITDAGING VOOR DE 21STE EEUW

Van 10 tot 17 april vindt in Wenen het *Tenth United Nations Congress on the Prevention of Crime and the Treatment of Offenders* plaats. Dit congres zal sterk in het teken staan van de beheersing van de georganiseerde misdaad in de wereld. Criminoloog Cyrille Fijnaut schreef een bijdrage voor een van de centrale werkdocumenten.

CYRILLE FIJNAUT

Het is niet voor het eerst in de geschiedenis dat transnationale misdaad alom wordt bestempeld als een belangrijke uitdaging voor de internationale gemeenschap. De bendes die op het einde van de achttiende eeuw in het noord-westen van Europa rondspookten, vormden een ware beproeving voor de politieke en justitiële overheden in de talrijke staten die dit gebied in die tijd rijk was (Egmond, 1986). En rond 1900 werd over heel Europa in politieke en academische kringen veelvuldig gewezen op het grote gevaar van "de internationale misdaad" en op de noodzaak om dit verschijnsel op een adequate manier te beheersen. De totstandkoming van vele uitleveringsverdragen en de oprichting van Interpol in 1923 waren directe uitvloeisels van deze internationale discussie over dat probleem (Fijnaut, 1987). Evenals toen speelt er evenwel ook in het tegenwoordige debat een aantal problemen waaraan in deze bijdrage niet voorbij kan worden gegaan.

Een van de belangrijke kwesties die in dit verband altijd heeft gespeeld, is de kwestie van de definitie van internationale of transnationale misdaad. Ook vandaag de dag kan men niet om dit vraagpunt heen, want de wijze waarop deze misdaad wordt gedefinieerd, heeft als vanzelf grote gevolgen voor het beleid dat men ertegen kan of moet voeren. Transnationale misdaad is eigenlijk een container-begrip: het dekt heel verschillende vormen van misdaad. De voornaamste vormen zijn evenwel: georganiseerde misdaad, organisatiecriminaliteit, professionele misdaad en politieke misdaad. Analytisch gesproken is het niet zo moeilijk om hen op gewichtige punten van elkaar te onderscheiden. Zo kan worden gezegd dat georganiseerde misdaad in beginsel wordt bedreven door illegale ondernemingen (ook al bedienen zij zich veelvuldig van legale bedrijven om hun illegale activiteiten af te schermen), terwijl het in het geval van organisatiecriminaliteit veeleer gaat om op zich legale bedrijven die strafbare feiten plegen om hun kosten te beperken en hun winstmarges te vergroten (Fijnaut et al., 1998).

Waar professionele misdadigers zich in het algemeen onthouden van intimidatie en geweld tegen overheden, zijn bedrijven van georganiseerde misdaad wel bereid en in staat deze contrastrategie toe te passen (Abad-

insky, 1983). En terroristische groepen die zich schuldig maken aan allerhande racketeering-praktijken kunnen in elk geval wat hun doeleinden betreft niet zonder meer op een lijn worden gezet met criminele organisaties. Dit alles neemt natuurlijk niet weg dat in werkelijkheid de scheidslijnen soms moeilijk te trekken zijn en dat er zich allerhande mengvormen van transnationale misdaad voordoen (Ruggiero, 1996).

Een tweede belangrijke kwestie heeft betrekking op het adjectief 'transnationaal'. Dit adjectief suggereert dat al de betrokken vormen van misdaad helemaal geen statelijke grenzen kennen en zich, geografisch gesproken, als het ware in het luchtledige bevinden. Niets is echter minder waar. Neem het voorbeeld van de twee hoofdvormen van georganiseerde misdaad: de levering van illegale goederen en diensten op zwarte markten (bijvoorbeeld verboden drugs of illegale wapens en illegaal gokken of exploitatie van prostitutie) en de illegale controle op legale economische sectoren (bijvoorbeeld de bouwrijverheid of voedselmarkten). In het eerste geval vindt dikwijls eigenlijk alleen het transport van de betrokken goederen respectievelijk personen transnationaal plaats, maar spelen de productie en distributie van de goederen respectievelijk de verlening van de diensten zich op welbepaalde plaatsen in de wereld af. Drugs worden bijvoorbeeld geproduceerd in bepaalde Zuid-Amerikaanse landen (cocaïne) of West-Europese landen (synthetische drugs), maar geconsumeerd in Noord-Amerika en Zuid-Oost-Azië. Vrouwen worden bijvoorbeeld onder valse voorwendsels geronseld in Centraal-Afrika en tot prostitutie gedwongen in West-Europa. In het tweede geval vertonen de illegale activiteiten dikwijls in het geheel geen transnationaal karakter. De greep van de Calabrese 'ndrangheta op de economie is een volledig plaatselijk fenomeen (Paoli, 1997). En hetzelfde geldt voor het monopolie dat de maffia-families in New York in de loop van deze eeuw wisten op te bouwen in een aantal vitale economische sectoren: dit was een volstrekt plaatselijke aangelegenheid (Jacobs, 1999).

Het is dus van groot belang te onderkennen dat de term "transnationale misdaad" een misleidende term is en geen recht doet aan de veelvormigheid van deze misdaad respectievelijk aan haar lokale en/of

nationale dimensie.

TOP VAN DE IJSBERG

Alleen al in het licht van vorenstaande moge het duidelijk zijn dat het niet zo eenvoudig is om - in termen van groepen en activiteiten - een eigentijds beeld te schetsen van de voornaamste tegenwoordige manifestaties van transnationale misdaad. Hier komt evenwel zeker bij dat het empirisch onderzoek naar de betrokken vormen van misdaad schaars is en, voorzover het al werd verricht, veelal alleen betrekking heeft op de nationale of lokale manifestaties ervan. Transnationaal wetenschappelijk onderzoek naar transnationale misdaad is buitengewoon zeldzaam. Wie het niettemin aandurft om de tegenwoordige manifestaties van transnationale misdaad in beeld te brengen, moet om te beginnen concluderen dat het onjuist is om - zoals in het kader van de Verenigde Naties gebruikelijk is - hoofdzakelijk of alleen de Italiaanse maffia, Russische georganiseerde misdaad, Chinese triades, de Japanse yakuza, de Columbiaanse kartels en Nigeriaanse netwerken te rekenen tot de transnationale misdaad (Williams and Savona, 1996). Deze *transnational criminal organisations* vormen wellicht de meest sprekende organisatorische voorbeelden hiervan, of althans van transnationale georganiseerde misdaad, maar zij vormen echt maar de top van de spreekwoordelijke ijsberg. En het is even onjuist om alleen hun welbekende illegale activiteiten - drugshandel, mensensmokkel, wapenhandel, smokkel van nucleair materiaal, illegale autohandel en het witwassen van door misdaad verkregen gelden - als de voornaamste operationele vormen van transnationale misdaad te beschouwen.

Uitgaande van de definitie van transnationale misdaad die hiervoor werd gegeven, is transnationale misdaad tegenwoordig noodzakelijkerwijze een veel ingewikkelder verschijnsel. Waarbij wel meteen moet worden aangetekend dat het gemakkelijker is om een beeld te schetsen van de betrokken illegale activiteiten dan om een beeld te geven van hun auteurs. Dit is dan ook de reden waarom hierna - op grond van wetenschappelijke publicaties (Fijnaut et al., 1998; Hobbs, 1995; Kelly, 1986; Martin and Romano, 1992; Passas, 1999; Pearce and Snider, 1995) en beleidsdocumenten (1997 EU Situation Report on Orga-

nised Crime, 1998; International Crime Control Strategy of the United States, 1998) - alleen een aanvullende schets wordt gegeven van die transnationale misdaad die vaak met-terdaad niet alleen een lokaal maar ook een grensoverschrijdend karakter heeft. Die misdaad op een kwantitatieve en/of kwalitatieve manier nader in kaart brengen is onmogelijk bij gebrek aan diepgaande en coherente onderzoeken op transnationaal niveau.

Waar het gaat om transnationale georganiseerde misdaad is het van belang om te onderkennen dat deze misdaad zich niet alleen manifesteert in de vormen van smokkel die al zijn genoemd maar zeker ook in de volgende operationele vormen: de smokkel van levens- en genotmiddelen, in het bijzonder de smokkel van tabaksproducten, alcohol en vlees; de smokkel van groeibevorderende middelen voor de veeteelt (hormonen); de fraude met creditkaarten; en de afpersing van bedrijven in het buitenland.

In de sfeer van de transnationale organisatiecriminaliteit gaat het onder meer om de ontduiking van belastingen en sociale verzekeringsbijdragen; de dumping van goederen (kleding of elektronica bijvoorbeeld) of producten (bijvoorbeeld al dan niet minderwaardige geneesmiddelen) op buitenlandse markten; het frauduleus innen van overheidssubsidies; de vorming van kartels of monopolies; de schending van intellectuele eigendomsrechten; industriële spionage, al dan niet bedreven via particuliere recherchebureaus; de in- en uitvoer van beschermde planten en dieren; en het illegaal dumpen van (giftig) afval in andere landen.

Met betrekking tot transnationale professionele misdaad moet vanzelfsprekend worden gedacht aan allerhande vormen van gekwalificeerde diefstallen en aan allerhande vormen van oplichting, kidnapping en piraterij, maar verschijnselen als de verboden uitvoer en aanschaf van kunstwerken, de namaak van merkproducten (bijvoorbeeld kleding), verzekeringsfraude en de aanmaak van vals geld en valse documenten mogen ook niet uit het oog worden verloren.

En bij transnationale politieke misdaad gaat het niet alleen om illegale activiteiten van terroristische groepen of bewegingen maar ook om de ontduiking van sancties die door de Verenigde Naties aan landen zijn

opgelegd, en om regelrechte genocide zoals in de voorbije jaren op meer dan een plaats op de wereld is gebleken.

In aansluiting op dit overzicht moet worden opgemerkt dat al deze vormen van transnationale misdaad in concrete gevallen dikwijls gepaard gaan met diverse ernstige bijverschijnselen. Ten eerste corruptie van ambtenaren, zowel om het begaan van strafbare feiten te vergemakkelijken als om hun opheldering tegen te werken. Ten tweede het - al dan niet via *off-shore* banken - witwassen van gelden, zowel om allerhande illegale transacties te kunnen financieren als om de inkomsten ervan te kunnen afschermen tegen overheidsop treden. Typisch voor vele vormen van transnationale georganiseerde misdaad is tenslotte dat hun plegers zich desnoods ook met (dreiging met) geweld willen en kunnen keren tegen overheden. De schaal waarop deze vormen van faciliterende misdaad zich in de wereld voordoen is welhaast per definitie onbekend. Alle schattingen die hieromtrent de ronde doen zijn buitengewoon aanvechtbaar.

DE ACHTERGRONDEN

Het feit dat transnationale misdaad op zich geen nieuw verschijnsel is, neemt niet weg dat in de voorbije decennia de transnationalisering van de genoemde vormen van misdaad aanzienlijk is toegenomen. Niet alleen in de zin dat de geografische afstanden waarop zij worden gepleegd alsmat groter zijn geworden maar ook in de zin dat zij steeds vaker ver over de lokale en nationale grenzen heen worden bedreven. Het ligt voor de hand dat deze ontwikkelingen niet op zichzelf staan maar een onderdeel vormen van de algehele globalisering van het maatschappelijk leven.

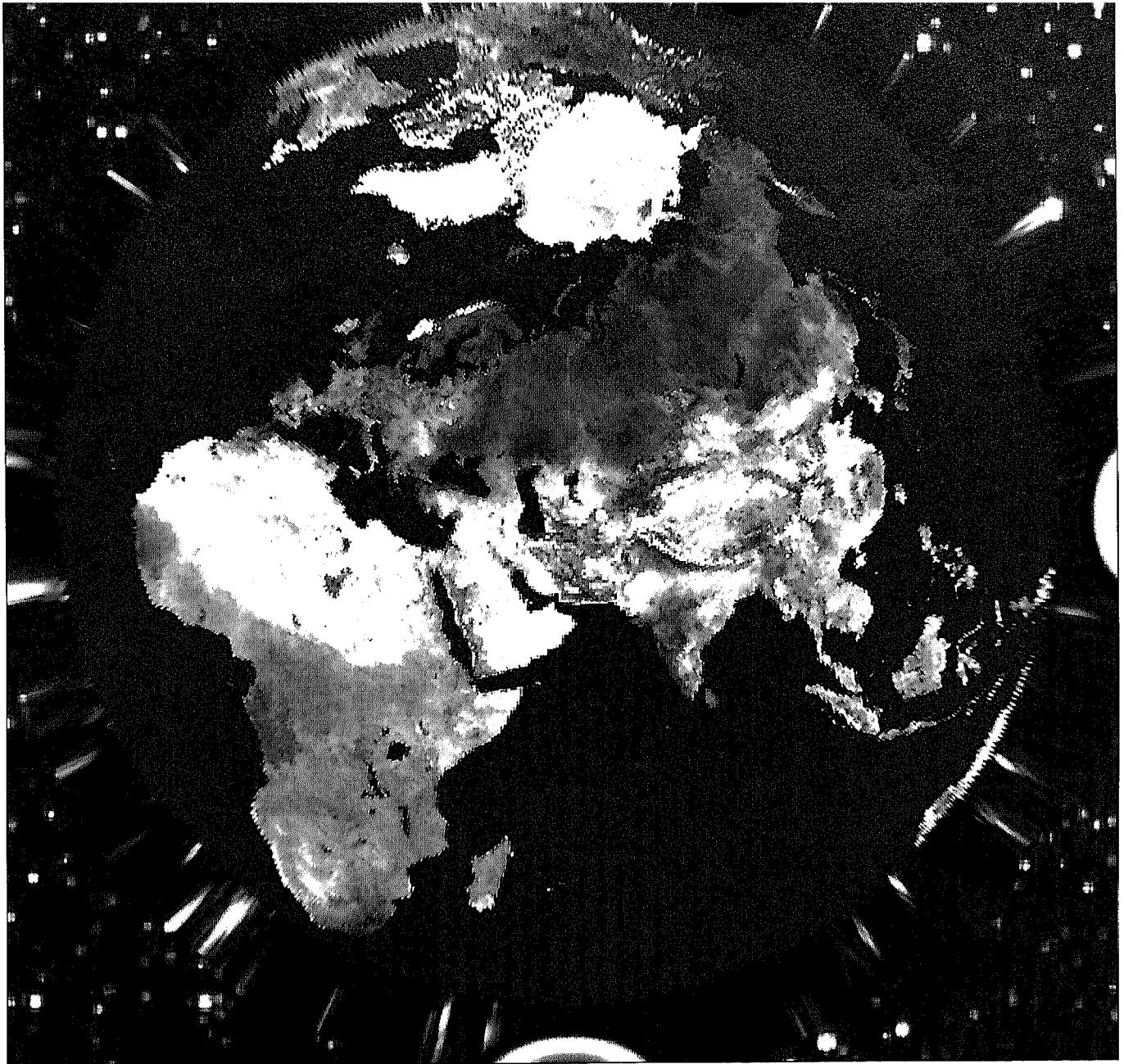
Hierbij moet in de eerste plaats worden gedacht aan de grootschalige internationalisering van het vervoer van goederen en personen. Die internationalisering heeft het natuurlijk niet alleen veel eenvoudiger gemaakt om zowel legale als illegale goederen en personen van het ene continent naar het andere continent te verplaatsen, maar ook om het transport van illegale goederen en personen te integreren in de stromen van legale goederen en personen die over de wereld gaan. Dit laatste verklaart dan weer waarom vele bedrijvers van transnationale misdaad belangen hebben in trans-

portbedrijven en/of beschikken over eigen import- en exportbedrijven: wie op grotere schaal is betrokken bij transnationale misdaad krijgt op den duur behoefte aan eigen infrastructuur.

In de tweede plaats - maar in samenhang met het voorgaande - moet worden gewezen op de internationalisering van het financiële verkeer, inclusief de ontwikkeling van *off-shore banking* in bepaalde delen van de wereld en de uitermate scherpe bewaking van het bankgeheim in diverse rijke landen (bijvoorbeeld Zwitserland en Luxemburg). Evenals de internationalisering van het transport bevordert zij niet alleen de afsluiting van alle mogelijke legale financiële transacties maar vergemakkelijkt zij ook de afsluiting van financiële transacties waarmee *dirty money* is gemoeid. Verder bemoeilijkt deze ontwikkeling het zeer om illegaal verworven vermogen te traceren en eventueel te confisqueren. Overigens viel te verwachten dat de internationale financiële netwerken die zijn gevormd, het mikpunt zijn geworden van allerhande vormen van 'inbraak': fraude met creditcards, *computerhacking* etc.

En in de derde plaats mag zeker ook het effect van de internationalisering van de communicatie niet worden onderschat. Deze ontwikkeling vormt samen met de beide andere ontwikkelingen welhaast een drie-eenheid. De grenzenloze mogelijkheden tot communicatie die deze tijd biedt, maken het immers mogelijk om vanop grote afstanden legale maar ook illegale transporten, legale maar ook illegale transacties, te sturen. Zonder deze mogelijkheden zou het dus vele malen moeilijker zijn om wereldwijd op een efficiënte en doeltreffende manier allerhande illegale activiteiten te ontplooiën. Zij vormen met andere woorden ook een voorwaarde voor het plegen van transnationale misdaad.

Met de aanduiding van deze drie logistieke voorwaarden is echter niet alles gezegd over de achtergronden van de transnationalisering van ernstige misdaad. Deze voorwaarden betreffen immers alleen de vraag naar het 'hoe' van deze ontwikkeling en laten de vraag naar het 'waarom' - naar de oorzaken van deze ontwikkeling - onbeantwoord. Deze laatste vraag is, gelet op de veelvormigheid van de transnationale misdaad, natuurlijk veel moeilijker te beantwoorden dan de 'hoe'-vraag. Heel in

het algemeen gesproken kan echter worden gezegd dat veel vormen van transnationale misdaad met name worden veroorzaakt door: enerzijds de grote economische tegenstellingen in de wereld: zij zijn er niet alleen verantwoordelijk voor dat in diverse landen grote delen van de bevolking welhaast gedwongen zijn om illegale producten (drugs bijvoorbeeld, maar ook namaakartikelen) te vervaardigen, maar zij bewerkstelligen ook dat vele mensen kwetsbaar zijn voor de exploitatie van hun lijf (onder meer in de vorm van prostitutie) door criminele organisaties; arme landen vormen daarenboven onder meer geweldige afzetmarkten voor goederen (zoals auto's) die in het rijke Westen zijn verdonkeremaand, zoals rijke landen door de hoge productiekosten en/of hoge belastingen bijvoorbeeld systematisch zelf het circuit van het

“zwarte geld” vergroten en de illegale handel in genotmiddelen (sigaretten) bevorderen; en anderzijds de gewelddadige politieke conflicten in heel wat landen en regio's: zij vormen natuurlijk een bron van politieke misdaad, van mensensmokkel en van illegale wapenhandel, maar strijdende partijen kunnen ook financiële belangen hebben bij andere vormen van misdaad zoals de invoer van illegaal afval en de illegale uitvoer van kunstwerken of van beschermde diersoorten; in elk geval bestaat in die landen en regio's geen openbaar bestuur dat langdurig op een gerichte en coherente manier kan optreden tegen transnationale misdaad.

Het is echter van groot belang dat er nader onderzoek wordt verricht naar de oorzaken van de verschillende vormen van transnationale misdaad.

Hierbij zou zeker ook moeten worden gekeken naar de impact die de strafbaarstelling van de handel in en het gebruik van bepaalde drugs heeft (gehad) op de ontwikkeling van de georganiseerde misdaad in de wereld. Het valt immers niet te ontkennen dat zij - net als andere vormen van 'drooglegging' in de geschiedenis - de wereldwijde verspreiding van deze misdaad zeer heeft bevorderd.

INTERNATIONALE SAMENWERKING

Ofschoon bepaalde vormen van transnationale misdaad in sommige landen positieve sociale en economische effecten kunnen hebben, draagt deze misdaad in het algemeen helemaal niet bij tot het welzijn of de welvaart van de wereldgemeenschap. Hierom is het wenselijk dat deze

misdaad zoveel als mogelijk onder controle wordt gebracht. Individuele landen dragen natuurlijk zelf een grote verantwoordelijkheid voor de realisering van dit streven. Maar geen enkel land is meer in staat om allerhande vormen van transnationale misdaad - ook niet die welke zich voor een stuk op zijn eigen grondgebied afspelen - op eigen kracht te beheersen. Internationale samenwerking tussen staten is noodzakelijker dan ooit tevoren in de geschiedenis. Om de internationale samenwerking te bevorderen is het nodig dat via internationaal onderzoek een veel scherper beeld wordt geschapen van wat transnationale misdaad in een wereld als de onze kwantitatief en kwalitatief werkelijk voorstelt, welke haar oorzaken en welke haar gevolgen zijn, hoe zij het beste kan worden beheerst en welke problemen een optimale aanpak in de weg staan. Dit beeld - dat natuurlijk van tijd tot tijd moet worden bijgesteld - dient wijd uitgedragen te worden in de lidstaten van de Verenigde Naties, meer bepaald bij lokale en nationale bestuurlijke en justitiële overheden en in bedrijfstakken die als vanzelf zijn betrokken bij het bedrijven van georganiseerde misdaad. Overigens

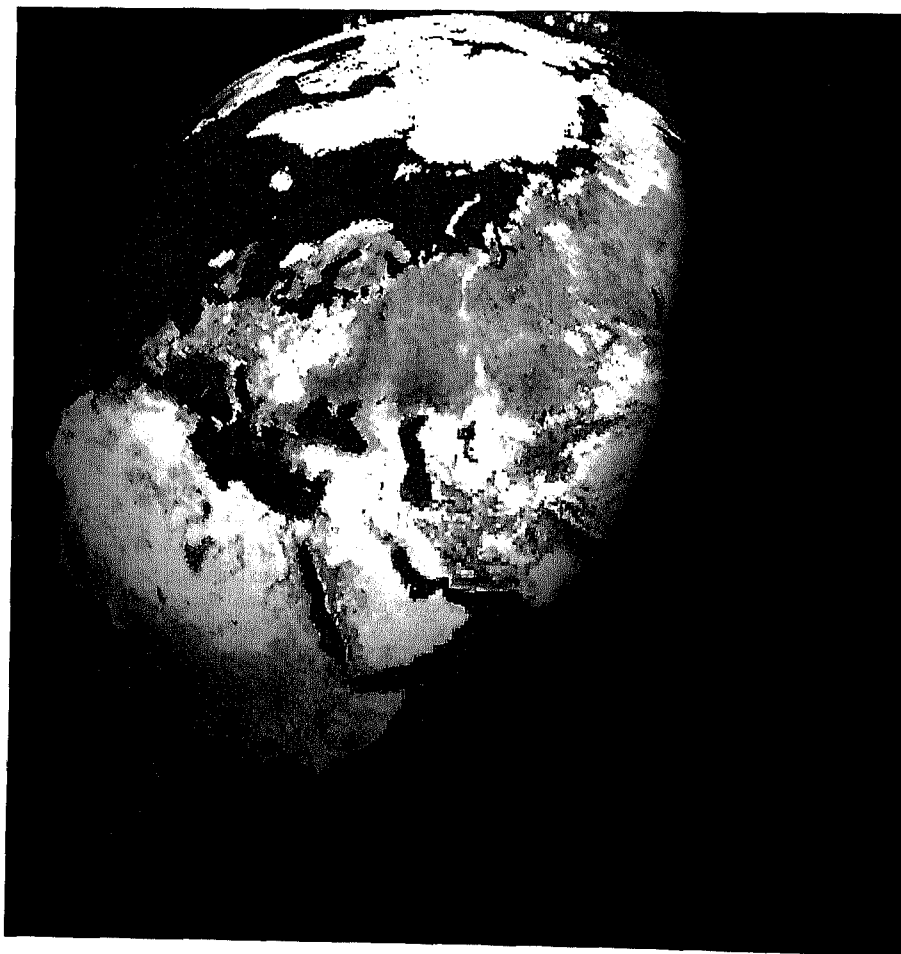
zou het goed zijn wanneer niet alleen een algemeen beeld van de situatie in de wereld wordt gescha- pen maar ook analyses per continent of per land respectievelijk per groep van landen worden gemaakt. Voor veel mensen en overheden blijft transnationale misdaad anders toch een ongrijpbaar verschijnsel.

Overeenkomstig wat hiervoor werd gesteld met betrekking tot de aard en achtergronden van transnationale misdaad dient internationale samenwerking voorts bovenal gericht te zijn op voorkoming en bestrijding van de betrokken problemen in individuele landen. Gelet op het feit dat er op dit punt grote verschillen tussen (groepen van) landen bestaan, is het vanzelfsprekend noodzakelijk om een gedifferentieerd beleid te ontwikkelen: waar het in het ene land vooral van belang kan zijn om de handhaving van de financiële en economische wetgeving aan te scherpen, kan het in een ander land bovenal aangewezen zijn om te investeren in de reguliere landbouw. In het algemeen kan echter worden gesteld dat de beheersing van transnationale misdaad in het bijzonder wordt gediend door een meer gelijkmatige spreiding van de wel-

vaart in de wereld en door de beslechting van gewelddadige politieke conflicten in de diverse continenten. In het verlengde hiervan moet zowel worden geijverd voor de bevordering van het democratisch en rechtsstatelijk gehalte van zoveel mogelijk staten als voor de bevordering van hun economisch leven. En tot slot komt het erop aan te bewerkstelligen dat zoveel mogelijk landen beschikken over bestuurlijke, justitiële en politieke organen die integer en doeltreffend werken. Dat een dergelijk veelomvattend beleid niet utopisch is, bewijst de Europese Unie met haar beleid ten aanzien van de landen in Centraal-Europa.

Verder is het bovenal aangewezen om zoveel mogelijk te verhinderen dat de wereldwijde logistieke systemen in de sfeer van het transport, het geldverkeer en de communicatie systematisch kunnen worden misbruikt voor het bedrijven van transnationale misdaad. Het bereiken van deze doelstelling is natuurlijk alleen maar mogelijk wanneer de afzonderlijke landen in samenwerking met de betrokken industrieën bereid en in staat zijn om - met waarborging van de vereiste privacy - de nodige transparantie omtrent het gebruik van deze systemen te scheppen. In het bijzonder is het van belang dat enerzijds wereldwijd op dezelfde manier paal en perk wordt gesteld aan vrijhandelszones, aan *off-shore financial centres* en aan het bankgeheim, en dat anderzijds internationale instanties de bevoegdheid krijgen om te controleren in hoeverre individuele landen zich daadwerkelijk inspannen om misbruik van de bedoelde systemen tegen te gaan.

Internationale politieke en justitiële samenwerking kan - evenals samenwerking tussen douanes - slechts het sluitstuk vormen van een transnationaal beleid tegen transnationale misdaad. Om de eenvoudige reden dat zulke samenwerking in het algemeen alleen maar gedijt tussen welvarende en vredelievende staten die beschikken over een goed functionerend openbaar bestuur. Het ontwerp van de *United Nations Convention against Transnational Organized Crime* biedt een goed beeld van de belangrijke vormen welke de hier bedoelde samenwerking kan aannemen: uitwisseling van informatie, wederzijdse hulp bij de verzameling van bewijs, bijstand bij de toepassing van bijzondere opsporingsmethoden, uitlevering van verdachten en veroordeelden, etcetera.

Waar het in de toekomst dan ook vooral op aankomt is op de bereidheid van staten dit verdrag op een vlotte en doeltreffende wijze toe te passen. Hierom moet worden toegejuicht dat er allerhande maatregelen zijn voorzien om zijn implementatie te evalueren.

DE ROL VAN DEVN

In aansluiting op het vorenstaande is het niet moeilijk om aan te geven waarom de Verenigde Naties zo'n belangrijke rol moet spelen bij de beheersing van transnationale misdaad. In de eerste plaats is zij de enige instantie die enigermate beschikt over de mogelijkheden om internationale en vergelijkende studies over transnationale misdaad te (laten) maken en die de resultaten hiervan met het nodige gezag kan verspreiden over de wereld. Hierbij verdient het overigens de voorkeur dat met de nodige precisie wordt aangegeven welke vormen van transnationale misdaad de meeste politieke, economische, culturele of sociale schade aanrichten en dus bij voorrang dienen te worden bestreden. Wanneer er geen prioriteiten worden gesteld is het gevaar groot dat de beschikbare middelen te verdeeld en te ongericht worden ingezet en dus weinig of geen effect sorteren. In de tweede plaats kan alleen de Verenigde Naties - al dan niet in samenwerking met de grootmachten - op een coherente en gezagsvolle manier proberen om niet alleen meer economische gelijkheid en minder politiek geweld in de wereld te bewerkstelligen maar ook om democratische rechtsstaten tot stand te brengen en/of zulke staten te bewegen tot de inrichting van een behoorlijk openbaar bestuur en tot intensieve internationale samenwerking bij de bewaking van de wereldwijde logistieke systemen en bij de opsporing, vervolging en berechting van transnationale misdadigers. Haar pogingen zullen zeker moeizaam zijn en niet snel over de volle breedte vrucht dragen, maar er is geen ander redelijk alternatief.

Het is al bij al dus niet teveel gezegd dat de Verenigde Naties een cruciale rol moet spelen bij de beheersing van transnationale misdaad. Wanneer zij het op dit punt zou laten afweten, dan zou deze belangrijke kwestie helemaal de speelbal worden van de belangenstrijd van en tussen invloedrijke staten of federaties van staten. Staten en unies als de Verenig-

de Staten en de Europese Unie zijn immers al vele jaren geleden tot het inzicht gekomen dat een adequate beheersing van transnationale misdaad evenzeer een binnenlandse als een buitenlandse aangelegenheid vormt.

Dit betekent natuurlijk niet dat alle internationale samenwerking op dit gebied in de toekomst enkel en alleen via de Verenigde Naties zou moeten plaatsvinden. Ook de bilaterale en/of multinationale samenwerking tussen individuele staten/unies moet worden aangemoedigd, zeker in de mate dat hun betrachtingen in de lijn liggen van het beleid dat de Verenigde Naties voorstaat. Haar beleid zal immers noodzakelijkerwijze een algemeen karakter hebben en voldoende ruimte (moeten) laten voor nauwere samenwerking tussen twee of meer landen onderling. Men kan en mag niet alle heil verwachten van de Verenigde Naties. Zij zal een dergelijke verwachting immers nooit kunnen inlossen.

EEN UITDAGING

Transnationale misdaad is zeker een uitdaging voor de wereldgemeenschap. Een uitdaging zelfs waarvan op dit ogenblik nog slechts de vage contouren zichtbaar zijn. Laat staan dat wijd en zijd bekend is hoe deze uitdaging kan en moet worden beantwoord. De Verenigde Naties kan op beide punten een belangrijke rol spelen: het probleem beter definiëren en de oplossing scherper formuleren. Zij kan dit natuurlijk niet alleen. De Lidstaten moeten haar niet alleen hiertoe in staat stellen maar haar hierbij ook naar vermogen helpen, onder meer door het aanleveren van de benodigde gegevens en ideeën, door het ter beschikking stellen van de vereiste financiële middelen, en door het accepteren van toezicht en controle. Zulke samenwerking is zeker ook een uitdaging voor de 21ste eeuw. ●

Prof. dr. Cyrille Fijnaut
is verbonden aan de Katholieke
Universiteit Leuven

Literatuur

Abadinsky, H., *The criminal elite; professional and organized crime*, Westport, Connecticut, 1983.

Besozzi, C., *Organisierte Kriminalität und empirische Forschung*, Chur, Verlag Rüegger, 1997.

Egmond, F. *Banditisme in de Franse Tijd; profiel van de Grote Nederlandse Bende, 1790-1799*, Zutphen, De Bataafsche Leeuw, 1986.

Fijnaut, C., "The internationalization of criminal investigation in Western Europe", in: C. Fijnaut en R. Hermans (eds.), *Police cooperation in Europe*, Lochem, Van den Brink, 1987, p. 32-56.

Fijnaut, C., Bovenkerk, F., Bruinsma, G. and Van de Bunt, H., *Organized crime in the Netherlands*, The Hague, Kluwer Law International, 1998.

Hobbs, D. (ed.), *Professional criminals*, Aldershot, Dartmouth, 1995.

Hochstedler, E. (ed.), *Corporations as criminals*, London, Sage, 1984.

Jacobs, J. (with C. Friel and R. Radick), *Gotham unbound; how New York City was liberated from the grip of organized crime*, New York, New York University Press, 1999.

Kelly, R. (ed.), *Organized crime; a global perspective*, Totowa, New Jersey, Rowman and Littlefield, 1986.

Kenney, D. and Finckenauer, J. (eds.), *Organized crime in America*, Belmont, Wadsworth Publishing Company, 1995.

Martin, J. and Romano, A., *Multinational crime; terrorism, espionage, drugs and arms trafficking*, London, Sage, 1992.

Passas, N., *Transnational crime*, Aldershot, Dartmouth, 1999.

Pearce, F. and Snider, L. (eds.), *Corporate crime; contemporary debates*, Toronto, Toronto University Press, 1995.

Paoli, L., *The pledge to secrecy; culture, structure and action of mafia associations*, Firenze, 1997, (Ph.D.-thesis).

Ruggiero, V. *Organized and corporate crime in Europe; offers that can't be refused*, Aldershot, Dartmouth, 1996.

Williams, Ph. and Savona, E. (eds.), *The United Nations and transnational crime*, London, Frank Cass, 1996.